



**ЈКП
КОМУНАЛЕЦ-ПРИЛЕП**

„Питу Гули“ бр.2, 7500 Прилеп, Република Северна Македонија
тел.+389 (0)48 428 992 info@komunalecprilep.com.mk www.komunalecprilep.com.mk

ПРОГРАМА

**за работа на прифатилиште за бездомни кучиња
за 2022 год.**



Септември, 2021 г.

1. Вовед

Програмата за решавање на проблемот со сопственичките и бездомните кучиња, односно нерегистрирани и регистрирани кучиња, затекнати на јавни површини без присуство на сопственикот, е во согласност со Законот за заштита и благосостојба на животните („Службен весник на РМ“ бр.149/14; 149/15 и 53/16) и обврските на општините кои произлегуваат од истиот закон.

Со оваа Програма се утврдуваат активностите за третирање и здравствена заштита на бездомните и сопственичките кучиња, односно мерките за намалување на нерегистрирани и регистрирани кучиња затекнати на јавни површини без присуство на сопственикот, како и контрола на нивниот број; условите, организацијата и обемот на извршување, начинот на финансирањето; уредено со законски обврски.

„Залови–Стерилизирај–Вакцинирај–Врати“ е востановена како ефикасна стратегија на која се повикуваме во оваа Програма. Контрола на популацијата на бездомни кучиња првенствено се постигнува со стерилизација и кастрација, вакцинација, обележување и повторно враќање на животните на територијата од која што биле заловени и е метода од суштинска важност за контрола на прекумерната бројност.

2. Основни цели на Програмата

Главната цел на Програмата е контрола над популацијата на бездомните кучиња во Општина Прилеп, ефикасно, одговорно, хумано, трајно надминување на проблемот со што ќе се гарантира здравствената заштита и јавната безбедност на населението и спречување за создавање на нови кучиња на улица преку следните мерки:

- 2.1 Спроведување на стратегијата „залови–стерилизирај–вакцинирај–врати“ на бездомните кучиња и сите кучиња кои се затекнати слободни на улица;
- 2.2 Вдомување;
- 2.3 Волонтирање;
- 2.4 Едукација;

односно **казнени мерки**¹:

- 2.5 Казнени мерки за неспроведување на закон за физичко лице;
- 2.6 Казнени мерки за неспроведување на закон за правно лице;

Спроведувањето на оваа програма воспоставува т.е. гарантира минимална и контролирана бројка на напуштени кучиња на јавните места кои ја штитат локацијата од прилив на нови единки (непознати на населението, репродуктивно способни), со што се избегнуваат непријатностите и потешките последици за граѓаните и самите животни.

Мерки

2.1. Спроведување на стратегијата „залови–стерилизирај–вакцинирај–врати“ на бездомните кучиња вклучува:

- Заловување и транспорт на кучето;
- Прием и преглед по следниот редослед и план:
 - Претходно запознавање со кучето (опис и податоци за потеклото за животното);
 - Испитување на општата состојба на кучето, што вклучува: одредување на телесна градба, ухранетост, темперамент, положба на телото во просторот, конституција и тријаз (температура и дишење);

¹ Предвидени Законот за заштита и благосостојба на животните („Службен весник на РМ“ бр.149/14; 149/15 и 53/16), со кои ќе се поттикне и дефинира одговорното чување на домашни миленици (забрана за неконтролирано размножување на милениците освен во услови дефинирани со Законот, како и забрана за нивно напуштање). Согласно Закон, за постапување по однос на казнените мерки е надлежна Агенцијата за храна и ветеринарство;

- Специјално испитување како што се преглед на кожа и поткожно сврзно ткиво, преглед на слузокожа, испитување на органи за дишење, испитување на органи за варење, испитување на органи за мокрење и испитување на органи за движење;
- Тестирање на лажманиоза по акредитирана метода;
- Дехелминтизација (третман против внатрешни паразити);
- Третман против надворешни паразити;
- Идентификација и регистрација;
- Стерилизација или кастрација²;
- Вакцинација против беснило;
- Враќање³.

2.2. Вдомување

Посвојување и вдомување е најхуман начин за згрижување на напуштените кучиња. Сите животни кои се вдомуваат, мора да бидат вакцинирани, стерилизирани и да имаат микрочип.

Вдомувањето се одвива со постапка на потпишување изјава за совесно и одговорно чување како и пополнување на апликација со цел да се има увид и контрола на местото на живеење и начинот на одгледување на кучето. Поради строгата евиденција, потенцијалниот сопственик на бездомно куче, заедно со апликацијата треба да приложи и документ за идентификација. Прифатилиштето го задржува и правото на контрола на вдомените кучиња.

Со цел да се олесни и промовира вдомувањето на бездомните животни, прифатилиштето соработува со сите граѓани, љубители на животните, како и активистите и волонтерите кои се залагаат за подобар живот и благосостојба кај кучињата.

Истовремено, како посебна мерка за поефикасно вдомување на кучињата, секојдневно ќе се ажурираат и поставуваат информации на веб порталот на ЈКП „Комуналец“ – Прилеп, но и ќе се одржуваат едукативни-промотивни настани за вдомување, како и отворени денови за посета.

2.3. Волонтирање

Волонтирањето е начин на пружење на љубов и грижа на животните кои се напуштени или злоупотребувани од нивните сопственици или родени на улица и бараат нов дом. Тие најчесто се повредни, болни, истрауматизирани и се во очајна потреба за љубов и грижа.

Волонтерите ќе имаат задача да поминуваат време со животните и да се грижат за нив во периодот додека се лекуваат, односно во рековалесцентниот период. Волонтерите ќе имаат задача да ги шетаат кучињата, да им спремаат храна, да ја одржуваат хигиената во боксовите и да поминуваат време придружено со многу љубов и внимание. Истовремено, за оние волонтери кои се заинтересирани запоквалитетна едукација можат да добијат совети за правилна нега и третман на кучињата, како и да присуствуваат на ветеринарните интервенции кои ќе бидат изведувани во прифатилиштето.

Ова е одлична шанса слободното време да се поминува на еден хуман начин, но и да се помогне на заедницата и општеството.

2.4 Едукација

Една од мерките на оваа Програма е едукација и информирање на јавноста со активностите на истата. Образованието е едно од долгорочните позитивни решенија за контрола на бездомните кучиња, па затоа од фундаментално значење е промовирање на едукативни кампањи. За да се постигнат споменатите резултати, во овие кампањи покрај сопствениците на животни, ќе се вклучат сите граѓани (возрасни, млади и деца) со вклучување на сите релевантни чинители (на пример, училиштата и медиумите), како и луѓето кои работат со животни (односно ветеринарите, ветеринарните техничари, раководителите на приватните ветеринарни станици итн.) преку организирање на јавни трибини, едукативни предавања, интерактивни работилници, хуманитарни акции и сл. Тука, особено се истакнува

² Хируршките интервенции се извршуваат во ветеринарна установа, избрана по пат на тендерска постапка;

³ Односно повторно враќање на животните на локацијата од каде што биле заловени, доколку не се претходно вдоменени;

делот на едукација кај најмладите, бидејќи е многу важно да знаат како да се однесуваат со бездомно куче и како да му пристапат.

3. Прифатилиште за бездомни кучиња

Во должноста со справување со проблемот со бездомните кучиња, овластен правен субјект од страна на Општина Прилеп е ЈКП „Комуналец“ - Прилеп, да ги работи активностите поврзани со бездомните кучиња и нерегистрираните кучиња. За таа цел, ЈКП „Комуналец“ – Прилеп има изградено прифатилиште за бездомни и нерегистрирани кучиња со оддалеченост од 600-650 метри од најблиските живеалишта од градот на адреса ул.„Трајко Николоски“ бб, на самата периферија на градот Прилеп.

Прифатилиштето е изградено според пропишаните стандарди од Агенцијата за храна и ветеринарство и истото се состои од 12 индивидуални боксови одвоени едни од други на начин да се оневозможни контаминација со измет и урина од два соседни бокса. Боксовите се изградени со соодветна жичена ограда и истата е направена да не предизвикува повреди кај животните.

Прифатилиштето се состои од следните простории:

- Просторија за прием на животните;
- Просторија за прегед;
- Просторија за држење на животните;
- Просторија за карантин на животните;
- Просторија за персоналот;
- Испуст, односно простор каде кучињата слободно се движат.

Носители на дејноста се: доктор по ветеринарна медицина, двајца ветеринарни техничари и еден заловувач (сертифицирани од Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје).

Р.бр.	РАБОТНО МЕСТО	Број на извршители, 2021	Планиран број на нововработени извршители, 2022
1	Доктор по ветеринарна медицина	1	1
2	Референт- шинтер	1	1+1
3	Заловувачи на животни	2	2+2
4	Хигиеничар		1
Вкупно:		4	8

Ветеринарната заштита на животните се обезведува од страна на персоналот на избраната по тендер ветеринарна установа.

За целосно да се спроведе Програмата за работа во 2022 год. потребно е да се обезбедат финасиски средства за трошоци од бруто/нето плата за вработените. Со оглед на тоа што ЈКП „Комуналец“- Прилеп, нема приходи по овој основ, потребно е Локалната самоуправа да даде согласност за план за вработување за три дополнителни извршители за личен доход и по важечки колективен договор: Новогодишна награда, Регрес за годишен одмор и јубилејна награда.

Табеларен приказ на бруто плата 2021/2022

Р. бр.	Работна позиција	Извршител/ 2021	Извршител/ 2022	Бруто плата/мес.	Вкупно годишно 2021	Вкупно годишно 2022
1	Доктор по ветеринарна медицина	1/12	1	42.096,00	356.892,00	505.152,00
2	Референт- шинтер	1/12	2	35.494,00	349.308,00	851.856,00
3	Заловувач на животни	2/12	4	27.870,00	285.240,00	1.337.760,00
4	Хигиеничар	5м	1	24.094,00	0,00	120.470,00
ВКУПНО:		4/12 мес.	8/12 мес.		1.261.200,00	2.815.238,00

Табеларен приказ на додатоци на плата 2021/2022

Р. бр.	Работна позиција	Извршители / месеци 2021	Извршители / месеци 2022	НН/ Регрес за ГО	Вкупно годишно 2021	Вкупно годишно 2022
1	Доктор по ветеринарна медицина	1/12	1	30.434,00	30.434,00	30.434,00
2	Референт- шинтер	1/12	2	30.434,00	30.434,00	60.868,00
3	Заловувач на животни 1	1/12	2	30.434,00	30.434,00	60.868,00
4	Заловувачи на животни 2	1/12	2	30.434,00	30.434,00	60.868,00
ВКУПНО:		4/12 мес.	7/12 мес.		121.736,00	213.038,00

4. Заловување и транспорт

Процесот на заловување на бездомните кучиња претставува првата процедура во прифаќање на кучињата. Квалитетот на заловувањето, однесувањето на персоналот кон јавноста и особено кон заловените животни дава позитивна слика за целата активност, секако без да ги траумира животните, изложи на физичка и психолошка болка, а последователно и да не предизвика несакани реакции од лицата во непосредната околина кои се грижат за кучињата, но и случајните минувачи. Заради тоа, персоналот е соодветнообучен и сертифициран за користење на методите за хумано заловување, без предрасуди кон бездомните кучиња и да способни да контактираат со луѓето на начин кој нема да ја компромитира акцијата. Работниците ангажирани за заловување на бездомните животни се опремени со соодветна униформа и средства за лична заштита, како и опрема: соодветно возило и приколка, јамки и мрежи за заловување, корпи-кафези за транспорт, околувратници и водилки, соодветни средства и опрема за евиденција и идентификација на заловените животни.

Транспортот од местото на заловување до стационарот се врши со специјално возило опремено со соодветна опрема за сместување на животните.

Униформите и возилото се видно обележени со натпис.

5. Медицински третман

Бездомните кучиња, односно нерегистритани и регистрирани кучиња, затекнати на јавни површини без присуство на сопственикот, подложат на клинички преглед, прлседен со испитување на Лајшманија, понатаму хирушки зафат – стерилизација или кастрација, третман против внатрешни и надворешни паразити, чипирање (регистрација и идентификација), односно обележување на бездомните кучиња со ушна маркица⁴⁾ на начин на кој нема да му причинува никаква болка или траума.

Секое животно е евидентирано во дата база на податоци во единствениот центар за идентификација и регистрација при Агенцијата за храна и ветеринарство.⁵⁾

6. Стерилизација („овариохистеректомија“)

Стерилизација е најефикасна мерка која спречува неконтролирано размножување, намалување на бројот на напуштени кучиња на јавни површини и регулација на бројката на популација и прифатилишта. Исто така, воспоставува контрола и репродукција на сопствениците на кучиња, така што во наредните 3-4 години целосно би се решил овој проблем на напуштени кучиња.

Стерилизацијата на женските и кастрацијата на машките животни се врши после детален клинички преглед. Сите животни кои по мислење на ветеринарот, ги исполнуваат критериумите за операција се оперираат – стерилизираат и кастрираат.

⁴⁾ Тоа се оние бездомни кучиња кои после истекот на 30 дена од престојот во прифатилиштето, а кои не се вдомени, се враќаат на местото од каде што се заловени;

⁵⁾ Сите ветеринарни услуги и здравствена заштита на животните се извршуваат од страна на овластено ветеринарно друштво;

По завршената операција, оперираните животни се сместуваат во овластената ветеринарна установа каде што е извршена операцијата каде што престојуваат во период од еден ден за машките кучиња и два-три дена за женските кучиња. Во постоперативниот период животните се сместуваат во наменските кафези, односно боксови, се врши редовно хранење и се под постојан надзор од соодветни стручни лица. Боксовите во стационарот редовно се чистат, се врши дезинфекција и дезинсекција, а по потреба и соодветна дератизација на целиот простор на стационарот.

7. Еутаназија

Еутаназија (постапка при која со помош на лекара се предизвикува безболна смрт) на кучињата кај кои ветеринарен лекар констатирал неизлечлива болест, болка поради која животното пати, односно опасни кучиња кои што нанеле телесни повреди и смрт, односно агресивни кучиња.

Според оваа Програма еутаназијата се изведува на кучиња кои се позитивни на тестот за лајшманиоза⁶⁾, кучиња кои без причина нападнале човек и му нанеле телесни повреди и смрт, кучиња кои се затекнати во организирана борба на животни и на тестот за социјализација е утврдено дека се агресивни⁷⁾, кучиња од одредени раси и нивни мелези кои заради нивните расни карактеристики можат да претставуваат опасност за луѓето и животните и кучиња кои на тестот за социјализација се прогласени за опасни⁸⁾.

Еутаназираните животни се отстрануваат на еден од законските пропишани начини и се закопуваат во специјално изградени гробни јами.

ГОДИШНИ МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШОЦИ

Во 2019 година се заловени вкупно 140 кучиња, 78 женски и 62 машки.

Во 2020 година, заловени се вкупно 110 кучиња, 60 женски и 50 машки.

Во 2021 година, се предвидува заловување на 150 кучиња.

За 2022 година, се планира заловување на минимум 200 кучиња .

Сите ќе се вклучат во Програмата за здравствена заштита која за прв е воведена во работата на Прифатилиштето од 2019 година, а тоа значи дека на сите кучиња е извршено:

- Чипирање
- Тест за Лајшманија
- Дехелминтизација или третман против внатрешни паразити
- Стерилизација / Кастрација
- Вакцинација против Беснило
- Третман против надворешни паразити, што ја вклучува и заштитата против песочната мушичка која е вектор во пренесување на Лајшманија
- Вдомување
- Ушна маркица и враќање на местото на заловување

Покрај здравствената заштита која им се овозможува на заловените кучиња скитници и трошокот кој се прави кон избрана ветеринарна установа, Прифатилиштето има годишни трошоци во потрошен материјал, ситен инвентар и храна за кучињата во прифатилиштето и на терен.

⁶ Според годишната наредба за здравствена заштита на животните во 2019 од Агенцијата за храна и ветеринарство („Службен весник на Република Македонија“ бр.3 од 09.01.2019 год);

⁷ Според Законот за заштита и благосостојба на животните („Службен весник на РМ“ бр.149/14; 149/15 и 53/16) член 30 став (6), кучињата кои се затекнати во организирана борба со кучиња, а на тестот за социјализација се утврдува дека не се агресивни, истите се нудат на вдомување до 30 дена од денот на тестот за социјализација. Доколку се исцрпат можностите за вдомување, истите се еутаназираат;

⁸ Според Законот за заштита и благосостојба на животните („Службен весник на РМ“ бр.149/14; 149/15 и 53/16) член 30 став (1).

Табеларен приказ на сите планирани трошоци за 2022 год.:

Р. бр.	Трошоци за стационар	Количина	~Ед.цена	Вкупно планирано 2022
1	Гориво	900 l	64,00	57.600,00
2	Ситен потрошен материјал (вкупно)			250.000,00
3	Храна за кучиња	1.200 kg	100,00	120.000,00
4	Потрошена енергија	KW		24.000,00
5	Потрошена вода	m ³		6.000,00
6	Мобилни телефони	5 апарати	450,00	27.000,00
7	Трошоци по тужби од граѓани за оштета	30-35	60.000,00	2.000.000,00
8	Трошоци за ветеринарни услуги	200	5.500,00	1.100.000,00
Вкупно:				3.584.600,00

Идната година очекуваме бројката на заловени кучиња да расте, но освен финансиските средства за здравствена заштита, кои се според Тендерскиот договор, потребно е од страна на Локалната самоуправа да се покриваат и трошоците за храна за кучињата и солидарна исплата на оштета од граѓани кои се каснати од куче скитник.

Во текот на работењето увидени се и други потреби за подобро и непречено функционирање на Прифатилишето:

-Обезбедување на средства (потенцијална донација по проект на ЕЛС) на теренско возило за транспорт на минимум 10 бездомни кучиња, опремено и прилагодено за професионална работа.

-Прифатилиштето има потреба од дополнителен персонал, за да може да се формираат две екипи кои наизменично ќе го покриваат теренот во две смени.

Табеларен приказ на трошоци за здравствена заштита

Р. бр.	Заловени и третирани кучиња	Број на кучиња	Вкупно годишно
1	Здравствена заштита на машки кучиња	90	495.000,00
2	Здравствена заштита на женски кучиња	110	605.000,00
Вкупно:			1.100.000,00

Анализа:

Јаки страни:

- успешно здравствено заштитени кучиња, од нивното заловување до вдомување и враќање со ушна маркица на местото на заловување, вдомувањето и соработката со заедницата и граѓаните,
- беспрекорна евиденција и транспарентност во работата, обезбедена исхрана и хигиена.
- професионалниот однос и правилниот начин на работа е постојано репортиран со месечни извештаи до Агенцијата за храна и ветеринарство.

Слаби страни:

- неможност за постојано присуство на терен и покривање на што поголема територија, заради недостаток на персонал и возило
- оштетено прифатилиште заради слабата ограда (напомена: Во тек е поставување цврста ограда (сид и мрежа) за да се зголеми просторот за движење на кучињата, а со поставување на куќарки ќе се зголеми капацитетот).

-заканата од трошоци за плаќање на оштета кон граѓаните кои се каснати/повредени од бездомно куче, секогаш постои, како и неодговорните сопственици кои се причината за зголемен број на бездомни кучиња по улиците на Општина Прилеп.

Инвестициска програма во делот на заловување на бездомните кучиња

Програмата за 2022 година, вклучува и обезбедување на опрема и возила за полесно и поефикасно заловување на кучињата:

р. бр.	Опис	Количина	Вкупно без ДДВ/ден
1	Сет со стрелки за заловување со „транкилајзер“/пнеуматска пушка, за олабавување на мускулатурата	1	250.000,00
2	Специјално возило/опремено со боксови за мин. 10 заловени кучиња	1	1.200.000,00
Вкупно:		2	1.450.000,00

РЕКАПИТУЛАЦИЈА НА ПОТРЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА ПРИФАТИЛИШТЕ ЗА ЗГРИЖУВАЊЕ НА КУЧИЊА СКИТНИЦИ (Основни трошоци + инвестициска програма)

р. бр.	Основни трошоци за прифатилиштето за 2022 г.	Вкупно /ден
1	Вкупно потребни финансиски средства за плати (7 вработени)	2.815.238,00
2	Вкупно потребни финансиски средства по колективен договор (7 вработени)	213.038,00
3	Ветеринарни услуги, храна и исплата на оштета од каснување	3.220.000,00
4	Гориво, потрошен материјал, телефон, енергија и вода	364.600,00
ВКУПНО:		6.612.876,00
5	Инвестициска програма	1.450.000,00
СЕ ВКУПНО:		8.062.876,00

Во 2022 година за непречено да функционира Прифатилиштето за згрижување на кучиња скитници, Локалната самоуправа потребно е да обезбеди **8.062.876,00 ден.**

За планираната инвестициска програма од **1.450.000,00 ден**, ЈКП „Комуналец“ - Прилеп ќе изврши реализација доколку Локалната самоуправа на Општина Прилеп, ја одобри оперативната програма и ги трансферира потребните (наменски) финансиски средства.

Изработил:

Тања Барлакоска

Лилјана П. Силјаноска

Одобрил:

Љубчо Велески

18.09.2021, Прилеп



ЈКП „Комуналец“ - Прилеп

Сашо Велески
директор